

In Nomine JESU!

THESES PHILOSOPHICÆ,
DE

JUSTITIA DI- VINA,

Quas,
Consentiente Ampl. facult. Philos. in Regia, quæ
ad Auram est, Academia,
Sub MODERAMINE

CAROLI FRID.
MENNANDER,

Scient. Nat. PROFESSORIS Regii & Ordin.
Publico honorum examini, quæ par est modestia, submittit
JOHANNES HIDBÆCK,

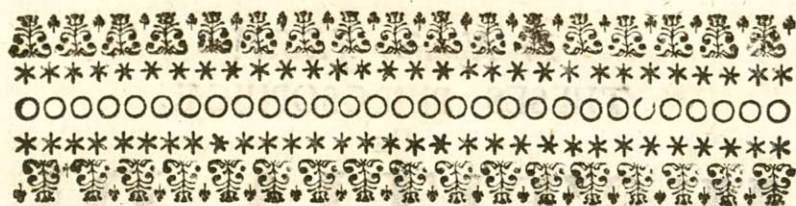
Satacundensis.

Die XXVII. Junii, Anno MDCCXLVII.
Loco horisqve ante merid. confvetis.

A B O Æ,

Excud. JOH. KIÆMPE, Reg. Acad. Typogr.

H. Gyltraeus

THESIS I.

Justitia est virtus, suum cuique tribuens. Apparet hinc, eam in societate præcipue locum habere, & ad ejus constitutionem genuinam requiri bonitatem, sed per sapientiam administratam, potentiam quoque, jura, præmia vel pœnas alteri conferendi. Dividitur hæc in æquatoriam, quæ inter æquales obtinet, & legem communem, cui subjicitur utraqve pars, supponit; & rectoriam, quæ præmia & pœnas distribuit.

Thes. II.

Cum justitiam Deo tribuimus, talem intelligimus perfectionem Dei essentialem relativam, quæ ita manifestat gloriam ipsius inter creaturas rationales, ut tribuat unicuique suum, prout bonitas & sapientia monstrat illis, secundum cujuslibet capacitatem, convenire.

Thes. III.

Essē Deum ens. justissimum, probat cum absoluta ejus perfectio; tum sanctitas summa, quæ consistit in purissimo perfectionum suarum amore, conjuncto cum infinita detestatione omnium, quæ illis contraria sunt; tum jus nobis inditum naturale; tum etiam effecta, quæ justa sunt, & de justa testantur causa; Im-

possi-

possibilitas denique contrarii. Bene igitur Bernhardus: ³
qui vult Deum esse injustum, etiam Deum non esse Deum ve-
lit, necesse est.

Thes. IV.

Id suum, quod justitia divina unicuique adjudicat, non denotat aliquod meritum, aut jus postulandi, aut aliud quidpiam, quod imperfectionem Deo conciliaret; sed quod ejusmodi distributio conveniens sit perfectionibus divinis, & in objecto adsit aptitudo recipiendi passiva.

Thes. V.

Hinc sequitur: quod in Deo stricte loquendo nulla detur justitia commutativa seu æquatoria; nisi certo tantum respectu.

Thes. VI.

Distributiva autem seu rectoria dicenda est justitia divina, licet non plane eodem sensu ac illa hominibus tribuitur.

Thes. VII.

Competit Deo per creationem & sustentationem jus in res creatas omnes. Entia tamen mere physica, cum necessitate naturæ agant semper uniformiter, & proprie loquendo lædi nequeant, liberrimo Dei sub sunt dominio. Ut vero ens aliquod sit objectum imperii & justitiæ divinæ, requiritur, ut principio proprio & intrinseco statum suum variare, & per actiones imputabiles se gratiæ divinæ fruendæ idoneum, vel mali infligendi reum, reddere possit. Tales sunt creaturæ rationales, & in illis homo.

Thes. VIII.

Creavit Deus hominem ad gloriam suam manifestandam, & sui ipsius felicitatem promovendam.

Ut hos fines obtinere posset, mentem ejus exornavit aliqua illarum perfectionum similitudine, per quas ipse beatissimus est, & facultatem ei indidit, dictaminibus rectæ rationis conformiter agendi, quæ ad gloriam legislatoris illustrandam & felicitatem hominis promovendam comparata sunt.

Thef. IX.

Gaudet homo facultate investigandi & intelligendi verum, liberaque voluntate bonum eligere potest; convincitur de actionum rectitudine vel pravitate per conscientie dictamen. His fundamentis nititur Dei jus ad imperium, & creaturæ rationalis ad præcepta ejus obligatio, & imputationis moralis capacitas, adeoque civitas illa magna divina.

Thef. X.

Cum principia moralia, per Numen supremum, sint mentibus hominum infixa, fiant rationis ope manifesta, & per illa fines Dei promoveantur, dum ita Deum velle cognoscimus, ut ad eorum normam actiones componantur, legis, vi imperii divini obligantis naturam hæc ipsa induere apparet.

Thef. XI.

Divina bonitas in se considerata haudquaquam vult hominem fieri infelicem, sed omnes, quas homo recipere potest, realitates & perfectiones eidem conferre nititur.

Thef. XII.

Sapientia vero, quæ subordinat fines & eligit media ad eosdem perducenda, ostendit: an, quid & quantum boni huic vel illi enti conveniat; unde oritur justitia.

Hinc enascitur quidem conceptus justitiæ ex bonitate sapienter administrata; non tamen est ipsa bonitas aut sapientia.

Thef. XIV.

Quamquam justitia hæc divina in se sit una, eaque simplicissima, adeo ut nullam admittat divisionem aut compositionem; in relatione tamen ad objecta, in quibus se exerit, ad nostrum tantum concipiendi modum distinguitur in remuneratoriam & vindicativam.

Thef. XV.

Consequentias enim actionum tales constituit summa sapientia, ut bonæ voluptatem & perfectionem pariant, malæ autem tedium & imperfectionem. Hæc bona malaque tanquam motiva, & pœnæ vel præmia, actionibus bonis malisque connexa sunt. Vult itaque Deus, ut per naturam bonis bene, malis male eveniat.

Thef. XVI.

Ad est etiam arbitrarius divinus actiones remunerandi & puniendi modus, per casus fortunæ secundæ vel adversæ, quorum nexum naturalem cum actionibus moralibus acumen humanum non perspicit, qui tamen a voluntatis divinæ justissimo, quamvis nobis sæpe æque impervio, decreto dependent.

Thef. XVII.

Remunerationis dicitur bonum, quod cum bono morali, seu actione legi conformi, ab eo connectitur, cui jus obligandi competit.

Thef. XVIII.

Versatur itaque justitia remuneratoria circa bonum morale & physicum.

Th. XIX.

Thef. XIX.

Diversa tamen est præmiorum ratio in foro humano & divino. In illo namque capacitas activa locum habere potest; in hoc vero nunquam, sed passiva tantum, seu aptitudo quædam majora recipiendi præmia. Iis ergo, qui bene faciunt, Deus præmia confert, non ex debito, sed ex mera gratia; cum omne bonum Deo acceptum referendum sit, & ad illud præstandum plenissima teneamur obligatione.

Thef. XX.

Cum tamen sapientia divina fortissima eligat gloriam suam illustrandam media & motiva, Deusque summo beneplacito ea amplectatur, quibus hæc gloria promovetur; si homo talem vitam ducere posset, quæ non interrupta serie hunc scopum respiceret, nunquam cessaturam felicitatem ei concederet.

Thef. XXI.

Nemo hominum mala omnia evitare potest; sed justitiæ Dei punitivæ omnes sunt rei. Hinc probabiliter colligit ratio, existisse hominem originarie in statu alio naturæ suæ perfectiore, & bonitatem sapientiamque divinam de medio aliquo miseriam humani generis avertendi prospexisse.

Thef. XXII.

Qui male agunt, non committunt modo, quod committi non oportuisset, sed etiam libero delicto conditionem pœnæ a lege positam, adeoque ad supplicium obligationem in se trahunt. Hinc omni jure & merito suo, illos pœnis afficit Deus ad delictum proportionatis.

Thef. XXIII.

Hæc justitia Dei vindicativa, quæ & punitiva audit, occupatur circa malum morale & physicum. *Th. XXIV.*

Thes. XXIV.

Mala moralia Deus vi suæ sapientiæ permittit, aut ad obtinendum finem, quem intendit bonum, aut evitandum majus malum.

Thes. XXV.

Sapientia divina & sanctitas non sinit, ut creatura sine summo suo malo renuntiet per inobedientiam suæ ab illo dependentiæ. Hinc irrogationem pænæ vult, non modo ne peccetur ulterius, sed etiam per modum retributionis, quia jam peccavit, etiam ubi emendationi & retractationi a malo non amplius est locus.

Thes. XXVI.

Cum sanctitas Dei infinite detestetur omnia perfectionibus ejus adversa, tales conjungit peccatis pœnas, unde hæc infinita detestatio elucere potest, h. e. infinitas, & sunt hæc simul fortissima motiva, quæ hominem a peccatis detertere possunt.

Thes. XXVII.

Impii igitur, qui omnes suas actiones non determinant per motiva ab attributis divinis desunta, propter peccata adversus ens infinitum perpetrata, pœnis utique infinitis sunt obnoxii.

Thes. XXVIII.

Hæc pœna intensive infinita esse non potest. Requiritur ad illam inter alia sensus omnium peccatorum a se commissorum simultaneus, cum distincta cognitione magnitudinis & effectuum quorumvis. Hæc in hominem cadere non possunt. Peccatorum omnium, quæ ex obscuris & confusis representationibus & appetitu sensitivo affectibusque oriuntur, non potest simul recordari, & circumstantias præteritas vitæ uno intuitu

8
ruitu cogitarè. Magnitudo quoque & effecta peccatorum sunt quæ maximam sui partem homini incognita. Multi post mortem per exempla relicta peccant, ita ut effectus per omnia inconsequentia tempora extendatur.

Thes. XXIX.

Pœna ergo impiorum erit extensive & protensive infinita vel æterna.

Thes. XXX.

Anima itaque humana post mortem corporis in infinitum aut felix erit, aut infelix; qui status futurus a præsentì dependet.

Thes. XXXI.

Quantumcunque de iustitia hac divina disquirimus; omnes tamen fateri cogimur, quod ea in hac vita non perfecte possit a nobis cognosci: præsertim cum malis sæpe bene, bonis autem male esse videatur. In futura vita, tamquam in puncto visionis genuino constituti, exclamabimus:

Iustus es Domine, & iusta iudicia tua.

S. D. G.

